

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљ-Миланова“ ул. бр. 16., а у унутрашњости код овлашћених скуљача или на пошти. Цена је листу: чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 дин. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 12, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 6, полугодишње 4 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих команданата, полицијске односно пограничне жандармерије. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство годишње 24, полугодишње, 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Писма само плаћена примају се. Рукописи не враћају се. Огласи по погодби.

ШТА СВЕ ПРАКТИКУЈУ ЛОПОВИ

IV. Знаци.

(НАСТАВАК)

а.) Графички знаци.

Овде спадају и цигански знаци. Куд год Цигани прођу, они остављају иза себе знаке, не само ако су ту били, већ и ако су какав злочин извршили. Али у том случају такви знаци остављају се у скривенијем облику и на месту, које је теже наћи. Најчешћи је њин знак троугао, којим се ваљда хоће да представи харфа; тај знак оставља се већином онда, ако је Циганин једну ноћ преконачио под кровом. Исто тако вешају се разне крпе о кућу, плотове, дрвеће и т. д., и то је поуздан знак, да су ту били Цигани. Они су већ пре толико столећа умели да народ обмањују, да су те крпе враџбине и да у њима има болести, које ће прећи на онога, ко те крпе додирне. С тога се нико и не усуђује да их додирује, те оне служе као споразумни знак за све Цигане, који туда пролазе. Такви знаци већином се виђају поред путова и на раскршћима. Друго једно споразумно средство састоји се из увезаних гранчица, уплетених грана, па чак и из траве и сламе. Исто тако метну поред оног пута, којим су отишли, три камена један на други, највећи оздо, најмањи озго.

Ако на путу има песка, голе земље или снега, онда су знаци начињени у облику линија; таквих линија има највише три, и она у средини показује правац, којим су Цигани отишли.

Разуме се да свих ових знакова има и код других скитничких лопова, али они доказују, да је онај, који их употребљава, ако није Циганин, имао посла с њима и у неколико постао њин.

Ваља нам пазити да не погрешимо и не узмемо за лоповске знаке оне знаке, што их путујући оштрачи (шпајфери) цртају по оним кућама, у којима су узели на оштрење маказе, ножеве и т. с. Сличност тих знакова са лоповским знацима несумњиво се дагира из времена, кад су оштрачи, уједно и оправљачи штитова, лутајући из места у место, били у искреном додиру са свакојаким скитницама.

Кад тако оштрач скупи једног дана извесан број ножева и маказа, њему би било просто немогућно, да за сваки комад зна који је чији, пошто један на други личи, кад на свакој кући не би забележио знак, који је метнуо и на предмете, што их је из те куће узео. Ти знаци показују нам читаву мнемотехнику, у многим погледу су интересантни, али за наше циљеве су само у толико од значаја, што их морамо умети разликовати од лоповских знакова. Посумњамо ли у нарочитом случају, да ли имамо посла с оштрачким или лоповским знацима, онда нам не остаје ништа друго, но да каквог оштрача упитамо. Ти људи познају знаке и других оштрача.

б.) Знаци за споразумевање.

Ови знаци састоје се у састављању азбуке из разних положаја прстију. Ту се у главном употребљава позната азбука глувонемих. Н. пр. писме А представи се стиснутом песницом, а писме О, кад палац и кажипрет један други врховима додирују, а остали се прсти скупе. Али та азбука није општа, већ се мења према земљама, пределима, тако да, кад се два глувонема из далеких крајева састану, један другог не разумеју, и ако теже да се на једном језику споразумевају. Тај случај не ће бити код лопова, који су ту азбуку тако изменили, да је она за њихне циљеве постала готово интернационална. Иследник не мора да ту азбуку разуме, доста је кад зна, да има таква врста споразумевања, којим се могу два сукривца добро споразумевати преко дворишта, кроз прозоре. Иследник, који не води рачуна о тим споразумевањима, или сматра испод свог достојанства, да на то пази, не само да постаје смешан у очима притвореника, које ислеђује, но и истрагу води привидно, испуњава спољашњу форму. Такав чиновник не врши своју дужност нити у свом раду може имати успеха.

Друга једна врста споразума састоји се у томе, што од два лица једно прстом полако по ваздуху нешто пише, а друго, ако је само мало извежбано, веома лако то чита.

Ова врста знакова врло је опасна, нарочито у оним омиљеним, тако званим „суочавањима“.

Суочавати се могу неосумњичени сведоци. Таквим суочавањем могу се врло лако отклонити какви замашни неспоразуми и добити важни ослободници, који се у појединачним саслушањима не би добили. У осталом суочавања су увек штетна. Ко зна, како се лако могу споразумети два лопова с помоћу азбуке глувонемих и т. с., пазити да им не да тако просту и згодну прилику, као што је суочавање.

Осем досле побројаних начина споразумевања, има их још много и много. Тако, осем при суочавању споразум се може постићи и приликом састанка притвореног са својим сродницима и пријатељима, макар и у присуству иследника. Више пута имаће иследник прилике, да се диве силини осећаја, с којима лица — за која он није мислио да су тако нежна, — јурну једно другом у загрљај, плачу, вичу и љубе се све дотле, докле иследник не увиди, да је било доста болова и не растави их.

У већини случајева цела та појава имала је само циљ, да се притворенику дода нека цедуља, турпија или да му се бар пришапће, како да се брани и на кога да се позове као на сведока. Исто тако дешава се, да обратно притвореник своје посетиоцу дода цедуљицу или какав мали предмет, који је умео да сакрије од чувара, или да нешто дошане. Тај начин споразумевања практикују лопови најрадије и највише.

У већини случајева цела та појава имала је само циљ, да се притворенику дода нека цедуља, турпија или да му се бар пришапће, како да се брани и на кога да се позове као на сведока. Исто тако дешава се, да обратно притвореник своје посетиоцу дода цедуљицу или какав мали предмет, који је умео да сакрије од чувара, или да нешто дошане. Тај начин споразумевања практикују лопови најрадије и највише.

Управа града Београда

Аве Лалман прича за један случај, како је љубазница једног притвореника, у тренутку кад се с њим пољубила, из својих уста у његова утиснула златник, с којим је притвореник одмах покушао да подмити чувара.

Исти писац вели, да су донешена деца веома опасна, пошто човеку ни на ум не пада, да притвореник, занимајући се с дететом и милујући га, може примити све, што му се преко детета пошаље.

Разуме се да је потребна извесна вештина, да се на побројане начине, поред пажње, нешто прими или да, али ни један лопов није невешт и сви они имају по извесан степен кесарошке вештине.

Поводом тога навешћемо из са свим друге области један доказ, колико су вешти ти људи, и који ваља да нам послужи за пример, шта се све може учинити приликом поменутих састанака. Тако чувени немачки криминалиста Грос прича нам овај случај: „Један мој пријатељ, полицијски комесар, поручи ми једном да има нешто „интересантно“. Одем до њега и дознам, да има у притвору једног интернационалног кесароша, који је издржао казну и кога има да преда властима његове државе. Кесарош је био болестан те је полицијски комесар поступао с њим веома благо и обазриво. На дан пре свог поласка рекао је он комесару, да ће му „нешто“ показати. То „нешто“ било је сад продуцирано. Тај човек био је специјалиста у „припаљивању цигарета“. Он захтеваше од мене, да метнем нешто слично новчанику у унутрашњи џеп од капута, али да капут не закопчавам. За тим ме је замолио, да запалим једну цигарету, а њему да дам једну неприпаљену. За тим узео он свој пресавијени врскапут преко руке, као што се обично носи врскапут, приђе ми, врло се учтиво поклонивши, и замоли ме да припали своју цигарету на мојој. Пружих му цигарету, али, разуме се, пазих на књижицу, коју у место новчаника бежах метнуо у џеп врскапута. Од свега, што сам могао опазити, било је само то, што је тај човек цигарету мало дуже припаљивао и мало се невешто понашао. На име правило се, као да му се цигарета не ће да упали, тако да сам ја морао да неколико димова јаче повучем, као што то обично чинимо, кад хоћемо да другоме олакшамо припаљивање цигарете.

На послетку сад је и кесарошева цигарета била упаљена. Он се поново учтиво поклати, ступи натраг и ја више нисам имао своје књижице, која је играла улогу новчаника. Он је испод пребаченог капута умео да тако вешто манипулише, да ми је књигу из цена извукао, а да ја нисам осетио ни најмањег додира. Он је, дакако, умео правом кесарошком вештином обратити моју пажњу на своју невештину у припаљивању, ма да сам ја знао шта ће бити.“

Помислите дакле, кад је тај лопов могао да неопажено нешто одузме својој жртви, која се само пасивно држала, колико ли је тек лакши посао одузимања и додавања, кад обе стране активно поступају па су се још претходно једним погледом, знаком, покретом споразумели, да нешто треба примити или дати.

Али ако би који веома разборит иследник хтео да отклони опасност тиме, што би изрично забранио загрљаје, стицање руку и т. с., ипак не би увек могао спречити, да не буде споразума знацима, погледима, покретима руку и т. д., који знаци, и ако су били кратки и брзо дати, ипак могу садржавати све, око чега се цела истрага окреће; сав труд, све општроумље може бити изгубљено у једном једином тренутку, који се не може никад више повратити.

Веома опасна врста споразума могу бити још тајна писма притвореничка. За таква писма употребљавају се разна хемијска мастила. Врло су опасна сва она мастила, која се могу видети кад се угреју или натрљају изгорелом хартијом, пепелом, прашином и т. д., јер се сва та средства могу набавити у притвору. Ако је, на пример писано раствором хлороквалта, довољно је да се хартија само мало угреје крај пећи или над упаљеном жигицом, па да се писмо прочита. Ако је неко притворенику писао раствором гума-арабике, довољно је да се у писмо духне, а за тим натрља пепелом, прашином, сагорелом хартијом, па ће се писмена јасно видети. Дувањем гума се услед топле паре раствори и постане лепљива, те тако кад се цела хартија натрља, онда се прашина или пепео прилепи за лепљива писмена, а неписани део хартије остаје чист.

Нарочито су опасна она мастила, која се могу удесити да се час виде, а час да их нестане, јер тако притвореник може, кад му је год воља, да у притвор добијено писмо чита и садржину му уништава, а опасна су и с тога, што притвореник таквим мастилом може да води сумњиве прикљешке, којих садржину није рад да заборави. Кад год су му те ствари потребне, може се њима без икакве опасности користити.

Таквих мастила има много; најбоље је и најраспрострањеније тако звано Видеманско мастило: 1 део ланеног уља, 20 делова течног амонијака, 100 делова воде. То мастило мора се сваки пут пре умакања пера добро промућкати, и све, што се њиме напише, може се прочитати кад се овлажи, а чим се осуши, на хартији се не познаје ништа више.

Врло је лако направити и према томе се много употребљава мастило, које се добија, кад се бакар раствори у сољној киселини, којој се дода мало сумпорне киселине, и тај раствор се дотле водом разређује, докле оно, што се напише, не постане невидљиво. Кад се год тим мастилом написана хартија угреје, покажу се писмена у жутој боји, а нестаје их кад се хартија расхлади.

Врло велику пажњу ваља обраћати на сваки комадић хартије и не заборављати, да такав начин писања може већином да се удеси између редова каквог безазленог написа.

Из затвора се мучно могу на други начин и прошверцовати писма, осим таква, која су написана поменути хемијским мастилима или млеком. Таква кореспонденција се већином протура из апсане у апсану, а шаље се и на поље. Па и кад се обрати пажња, да притвореник само под надзором пише писма, ипак се деси, кад надзор није добар, да притвореник то писмо замени с другим, које је раније написао или да за време писања неопажено дода неколико редака урином.

Зна се за један случај, да је једна притвореница у канцеларији завода употребила тренутке, кад на њу није пажено, те је једно зашињено дрвце влажила млеком из својих груди и тако између редова исписаних мастилом написала неколико редова млеком. Против таквог зла имају два средства: да се свако писмо, које иде у затвор или из њега излази, добро угреје (на пећи, или над лампом), или што је још боље: да се ни једно писмо не пушта у затвор, нити да се и једно пушта у спољни свет из затвора. Прво средство може се употребљавати увек, друго само у важним случајевима ислеђења. Кад дође какво писмо за притвореника, најбоље ће још бити, да га зовнемо преда се и прочитамо му га један пут, а по његовој жељи и више пута, али да писмо њему не предајемо. Ово је још у толико корисније, што у опште никаква хартија не ће ући у затворе, јер би притвореници иначе могли да пољећине и крајеве писама употребе за своју кореспонденцију.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Пресуде код општинских судова

(НАСТАВАК)

Пресуде код општинских судова за повраћај ствари.

а., тужба.

Петру Ристићу, овдашњем трговцу, дао сам у залогу — реум — једне дијамантске мињуше, у вредности 190 динара, и он ми је на исте дао 60 динара, с тим, да му позајмљену суму вратим у року од три месеца.

По истеку рока, носио сам новац Петру и тражио моју заложену ствар натраг, но он је предају ствари и пријем новца непрестано одуговлачио, док ми најзад није казао, да је заложене мињуше продао, пошто их нисам о условљеном року подигао.

Тужим га томе суду и молим, да га суд осуди, да ми моје мињуше, које сам му у залогу дао, врати или да ми накнади за њих вредност у 190 динара. Примљених од њега 60 динара на зајам, предајем суду у депозит до окончања овога спора.

За доказ моје тужбе и тужбених навода, подносим реверс Петров, којим се признаје да је од мене мињуше у залогу — у реум — узео.

Основ тужбе, повраћај ствари.

Вредност тражбе, 190 динара.

Докази писмени.

Молим, да се Петар осуди да ми накнади плаћену таксу и на име трошка и дангубе 20 динара.

29. марта 1898. год.

Ваљево

Милош Јовановић
терзија.

б., исправа.

Милош Јовановић, терзија овд., дао ми је једне дијамантске минђуше у залогу, на које сам му дао 60 динара, с тим, да ми ову суму новаца врати у року од три месеца, рачунајући од данас. У случају да ми ову суму о року не врати, онда заложена ствар остаје моја својина и ја сам је властан продати и из ње се наплатити.

2. јануара 1898. год.

Ваљево

Петар Ристић
трговац.

НВ. Исправе текст је штампан, само речи које су подвучене, попуњене су рукописом туженога Петра.

в., белешка судска.

Рађено у суду општине ваљевске 4. априла 1898. год.

Белешка по спору

Милоша Јовановића, терзије овд.

противу

Петра Ристића, трговца овд.

Због повраћаја ствари у вредности 190 динара.

Судили судије:

М. Нешић

Ј. Секулић

П. Спасић.

Бележио деловођа:

М. Станић.

На рочишту су обе парничне стране. Тужилац власти, да га до окончања овога спора пуноважно заступа Ј. Арсић, адвокат овд. Такса у 1 динар у таксеним маркама наплаћена, прилепљена и прописно уништена.

Парничари се нису могли поравнати.

Заступник тужиоца оста у свему при својој тужби, тражећи да се тужени осуди, да његовом властодавцу заложено ствар врати и депоновани новац прими, а да му накнади на име парничких трошкова 20 динара. За данашњи предстанак тражи 12 динара.

Тужени рече: из саме исправе, коју тужилац подноси за доказ, види се, какви су услови о датом зајму, на заложено ствар. Тужилац о року није испунио своју обавезу и он је ствар после тога уговореног рока, као своју својину продао. Не пристаје да му ствар врати, или њену вредност накнади. Тражи да се тужилац одбије од тражења као неумесног. На име дангубе тражи 10 динара.

Заступник тужиоца рече: тужени и овде пред судом признаје, да је од мога властодавца примио у залогу дијамантске минђуше, којих вредност означену у тужби не побија. Данас, утврђено је, да овде постоји уговор о залози, а када то стоји, онда се ствар има тако и расправити. Према закону, онај који ствар у залогу узима, не може се из ње самовласно наплаћивати, но може суму дату на заложено ствар после протеклог рока преко суда тражити, из залог, продајом исте. То тужени није чинио, за то је дужан ствар заложено вратити, или накнадити вредност исте. Поднета исправа не веже тужиоца, но само туженог, јер се из исте не види потпис и обавеза његова, да пристаје на услове положене у исправу. Па да се узме да и наспрам тужиоца има ова исправа његове обавезе, опет иста не вреди с тога, што није од стране онога, који се обвезује својеручно написана и потписана, јер то закон изрично наређује.

г., судски разлози.

Тужена страна није ништа приметила на вредност ствари означену у тужби.

Поднета исправа нема никакве законске вредности, јер не одговара прописима § 189. и 192. грађ. поступка. Према чему, иста се у овом случају не може ни узимати у обзир, као какав доказ за парничне стране.

Тужени признаје, да је од тужиоца ствар узео, у реум — залогу. — Тужилац није ништа приметио противу рока о трајању залог. Дакле, има се узети да је рок за узети

зајам био три месеца. По истеку тога рока, тужени је имао права за наплату истог зајма из заложене ствари, но не самовласно, но путем надлежне власти — § 843. грађ. закона. Но он то није чинио, но је, како вели, ствар сматрајући као своју својину отуђио. Тим својим, противузаконим и недозвољеним поступком, навукао је на себе одговорност, за накнаду вредности заложене ствари, на шта се има и осудити. С тога суд општине ваљевске на основу § 6. и 13. грађ. пост.

Пресуђује:

Да тужени врати тужиоцу минђуше дијамантске, које је од њега у залогу примио, или, да му накнади вредност њихову у 190 динара, да му накнади плаћену суду таксу у 8:40 динара, и на име парничних трошкова 10 динара.

Депозит у 60 динара положен од стране тужиоца служиће за извршење пресуде.

Пресуда одмах јавно у суду саопштена парничарима.

Од суда општине ваљевске, 4. априла 1898 год. № 2754
Ваљево.

Деловођа:

М. Станић

Судије:

М. Нешић

Ј. Секулић

П. Станић

НВ. Заведи белешку протокол суђења.

ИЗ ЦРНЕ КЊИГЕ ЈЕДНОГ ПОЛИЦИСКОГ ЧИНОВНИКА.

(у преводу М. П. Јовановића).

13. ОРУЖНИ САХАТ.

„Ессо signori, на месту смо. Тамо, иза оне борове шумице, сељачково је имање. Само сто корака још, па ћете бити тамо.“

„Онда напред; што си стао, кад смо тако близу?“

„Не смем, господине официру; корак даље — може ме живота стати.“

„Па тешто!“ Уз то официр галатно опсова и, претећи, извуче сабљу из корица. У том паде на мишицу му једна умирљива рука.

„Момак не каже ништа ружно, госп. поручниче. Он зна да овде има људи, који би услугу што нам је чини сматрали као издају, те се не би устезали ножем је осветити. Но наше намере боље је да га отпустимо.“ Ово говораће неки средовечан човек, у цивилном оделу, само службена капа, коју носаше, казиваше да је чиновник.

„На вашу одговорност, госп. полициски помоћниче. Кад бих се ја питао, сва би та пашчад морала доћи под нож.“

Чиновник не одговори ништа, него пружи сељачету, које их је довело, мало новца и оно се, благодаривши, брзо удали.

„Новац не презиру, па ма био и аустриски“, мрмљаше поручник. Одаламо бих ја њега неколико пута пљоштимице сабљом, па би му то била најбоља награда за услуге. Ко нам јамчи, да неће отићи тамо и издати нас?“

„То, у колико познајем људе, не могу да верујем. А и коме би нас издао? Гарибалдовци још нису близу, а у овом сељачком свету и најусијаније главе добро ће се промислити пре него што би покушале подићи руку против наоружаних војника.“

„Требало би само да покушају. Сваки би од мојих људи, и ако су заморени данашњим дугим маршем, добио десетак ових патрона. — Ах, најпосле дођосмо до циља; момак као да нас није варао, ако је тамо колеба тога — тога — како се зове та сељачина?“

„Бортоло Марони.“

„Марони врло добро знам да ту има нешто с италијанским кестеновима*). Сад ћемо ми њих извадити из ватре, а да прсте не опечемо.“

Поручник се и сам насмеја своме „вицу“ и, кад експедиција дође на неколико корака пред колебу, командова: стој!

Ноћ се беше спустила. Изнад силних брда беху разастрти тешки црни облаци, из којих с времена на време севаху муње,

*) Хоће да рече, да се не могаде одмах сетити имена овога човека, а знао је да је слично добрим за јело маронским кестеновима.

»Официр изгуби свој сахат«, рече она, радознано загледајући ствар, »али то је неки чудан сахат, ја се у њ не разумем.«

»Наравно, необичан сахат«, примети помоћник смећећи се — »сахат за оружје.«

»Сахат за оружје?« упита девојчица радознано, »ја никад нисам што чула о таквом сахату.«

»То верујем, дете; такав сахат са свим је нов проналазак.«

»А за шта служи тај сахат?«

»Одмах ћу ти објаснити. Видиш црну иглу у сахату. Узми ону гвоздenu варјачу и принеси је сахату близу. Тако, добро. Пази како игла својим врхом показује тамо, где ти држиш кашкицу.«

»Јест, јест, чудновато! викну девојче, коме ствар очевидно чињаше задовољство.

»Па на што то, чему служи?« упита за тим.

»Да покаже место, где стоји скривено гвоздено оружје.«

»Боже! Кад би официр имао уза се сахат код лисника...«

»Врх од игле одао би му, да под њим има скривена оружја«, упаде јој у реч полициски чиновник, гласом који прети. Девојче паде на колена и, подигнувши руке, стаде молити за милост.

»Misericordia, несрећа, будите милостиви према сиротом оцу моле!«

Полициски чиновник знађаше сад све. Без одговора, изађе напоље.

.....Још исте ноћи, пошто је киша угасила ватру, ишчистише војници пепео са згаришта и разгрнуше земљу. После напорна рада, наиђоше на неку шупљу стену, у којој беше читав магацин употребљивих пушака и другог оружја. Марони и његови другови, који су, служећи преденти, све ово оружје ту сложили, наравно беху побегли, опоменути на време оним ватреним стубом, а угљен и пепео зденутих лисника јамачно би остао најсигурније сокровиште оружја, да га није проказао поручников »оружни сахат«....

ЕЛЕКТРИЦИТЕТ И ЊЕГОВА КАЗНЕНОПРАВНА ЗАШТИТА

Под овим натписом, бечка *Нова Слободна Преса* ових дана донела је један чланак, који заслужује и нашу пажњу, за то га овде доносимо у целини. Он гласи:

Прошле зиме први пут је један аустријски суд судио о једном случају, који се, у суштини својој, типички састоји у овоме:

Неко је из спроводника главне електричне станице, без знања и допуштења власника овога предузећа, у намери противуправног присвајања, узимао електричну струју, било ради осветљења или преносења снаге, и тиме наносио штету заводу за електрицитет. Овај по себи зацело не баш необичан и уз то врло прост догађај, изнео је на видик питања и мњења, која су у стручним круговима предмет научном оцењивања. Та расуђивања врзу се око овога: »Може ли бити крађе електрицитета?« и: »Шта је, с правног гледишта, електрицитет?« Ствар је занимала, најпре, судове у немачкоме царству, где су од године 1896. о оваким конкретним случајима давана мњења и доношене одлуке и од стране највиших инстанција. Пошто се примена електрицитета све више шири и у нашој отаџбини (Аустрији) на све могуће начине, није могло проћи без прилике да иста питања не настану и у нас.

Правилно правно схватање мало час поменуте противуправне радње завста је ванредно тешко, нарочито у колико о том ваља судити, да ли ту доиста има оног преступа противу својине, који би се, како би на први поглед могло изгледати, квалификовао као крађа. Аустр. казни законик у свом §. 171. поставља као критерију за крађу ову одредбу: »Ко ради своје користи узме туђу покретну ствар из државине другог, а без пристанка овога — чини крађу.« Држећи се одредбе немачког казног законика, која исто тако гласи, немачки судови у први мах решаваху скоро без изузетка, да, према закону, у оном намерном, неправном и некоректном узимању електрицитета нема крађе, из разлога тога, што је крађа, а тако и превара, могућа само код какве (покретне) »ствари«, дакле на каквом »телесном« добру. А телесне ствари, како школа учи још од римског права, само су оне, које се могу ухватити и

ошпати. Те особине, с правом се вели, електрицитет никако нема, нити се у научним дефиницијама ове природне снаге може наћи каква ослоња за појам о њему као о ствари.« Ко би данас и знао објаснити шта је баш управо електрицитет? Неки тврде да је то бајаги неки »флуид«, већина, пак, са исто толико поуздања, сматра га само као неко »стање«, изазвано појавима, чији су узроци још неиспитани. Зар није недавно један од најславнијих електротехничара, на жалост ту скоро су више рано преминули Галилео *Ферари*, покушао да конструише неки појам о електрицитету, па и из његових, и ако лепих и поезијом надахнутих речи, види се оно »не знамо.« Правнику као практичару и не остаје, дакле, ништа, него да каже: Кад природна наука до данас о томе ништа није јасно изрекла, још мање може бити задатак јуриспруденције и судства да аподиктички решава о суштини појава, који је чисто физикалан.

Али нека електрицитет заиста и не би имао ничег материјалног, телесног у себи, нека, дакле, не би био ништа друго него једно »стање« или »снага«, здрав разум при свем том не може затворити очи пред тим, да је самовољно и бесправно узимање електрицитета, који се производи и продаје, те је по томе економско добро, које на пијаци има своју вредност, да је тако противправно узимање електрицитета радња, за коју ваља казнити, и која према томе треба да се подведе под казни закон. Ма како било са појмом електрицитета, извесно је да овај *постоји*, јер се спољашње јавља и силно показује, непоречно је *да је ту*. За ово је потпун доказ већ сам тај случај, што се електрицитет може присвајати, одузети од произвођача, кога он стаје рада и новаца. Правди и правном осећању потпуно ће се одговорити, ако се ради схватања електричне енергије као ствари, не будемо бојажљиво придржавали разликовања да ли што телесно и материјално постоји или не, а са економског гледишта оправдано је, да електрицитет, који је тек у најновије време постао предмет саобраћаја, буде у том саобраћају и правно што боље заштићен.

Оно, што избија на површину при овом, јесте, да ли је електрицитет »снага« или »материја«, али ће ваљда бити најправилније, да се схвати да је из обојега сложен, да су снага и материја нераздвојни и да једна без друге не може ни бити. Са свим исто спорно питање беше пређе, кад је пронађен и практички примењен »светлећи гас.« Али ту је брзо сву сумњу разбио факат, да је гас несумњиво материја, јер се извесним хемиским процесом може довести у течно стање. Према овоме значајне су речи једног од најбољих савремених правника, професора *Дерибурга*, о појму електрицитета као ствари, а које од прилике казују, да појам о ствари, како се он у римском праву и доцније у току времена до данас утврдио, не сме се никако сматрати као непроменљив и строго омеђен за сва времена и за све правне случајеве. У осталом, и он мисли, да приватноправно објашњење појма ствари никако није пресудно за казноправна суђења, чија највиша сврха мора бити да осигура правно стање за сва добра и да их чува од злонамерних напада. Да правни појмови не треба да су укочене, окоштане слике, кроза сва времена конзервоване, него да их ваља подмлађивати живим духом модернога времена и бистријим посматрањем, показује нам на пример конструкција оног правног појма, који је познат као »умна својина« и који је за собом павукао и »крађу« те врсте. Наше модерно правништво већ у овом праву ауторетва одлучно се уздигло на схватање, да сваком добру, телесном, материјалном или умном, припада заштита од стране права.

Ово примењено на наш спорни случај не може друкче гласити, него да неко, ко самовласно одведе електрицитет из какве жице или иначе, да би се противправно користио, и тиме другог оштети, заслужује казну. Ако по непоречним принципима не сме бити изречена казна без законске норме, онда то оправдава само последицу, да се правни појам крађе, ако није довољан и за овај случај, према новијем напретку и савременим тековинама тако конструише, да прими у себе и оне преступе, који дојаско изгледаху као изузети од тога, што се за њих није ни знало. Може бити да се с аустријским казним законом ради гоњења ове противуправне радње може помоћи и на други начин, на име применом §. 197., тумачећи по њему овако себично присвајање електрицитета као *превару*, јер је лукавом радњом неко доведен у заблуду, те је претрпео штету у свом добру и праву. Овака примена овог параграфа

Ваше још подалеко, али лепо осетим мирис од пасуља, што је у лонцу. Нисам могао више издржати од глади. Учини ми се да онај лонац вреди царева блага и више. Дохватим једну повећу облицу, па брже на пут. Она пред мене, а ја „стој!“ Жена поче бегати, а ја оном облицом по глави. Она паде к'о свећа. После сам сазнао шта сам урадио... Дохватим оне судове и проју и утечем у густин. Ту се слатко наједем Никад слађе нисам јео. Било је за двојицу, а ја сам све за час појео... Сад се сетим и оне несрећнице. Би ме је жао. Сиђем на пут, а она још лежи. Једва душом миче, а крв јој из главе лопи. Брже донесем у весу воде са потока и станем је поливати. Имао сам муке док је повратих. А кад она отвори очи, ја је оставим и одем у планину. Ту сте ме и нашли. Нисам се баш ни крио.

Ето, господине, то ме на зло нагони. А сад судите како знате. Ваља право рећи: и крив сам. Да још некад не украдох оно јагње не би сад ово патео.“

И загрцну се дугим, загушљивим плачем.

М.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Никола Јовановић, фалсификатор и варалица. Августа 17. тек. год. спроведен је Управи београдског казненог завода на издржање двогодишње робије један фалсификатор *par excellence*, једна варалица, која је у књи-гама Управе казненог завода заведена под именом Николе Јовановића. Ова индивидуа у размаку од једног месца дана, прошле год. октобра и новембра м-ца извршила је овде у Београду две преваре и један покушај исте. Да није на велику срећу београђана, ухваћен, када је покушао да изврши и трећу превару, ко зна колико би београдских трговаца закувало због ове варалице, која се у својим неваљалим операцијама, послужила именом и кредитом једног свог рођака — честитог и уваженог трговца Ђупријског.

Са писмима, која је сам писао и на којима је фалсификовао потпис свога ујака, овај Никола преварио је г.г. Илију Милишића и Стевана Ђ. Танасковића, трг. оvd. и дигао: првome 147, а другome 187 динара. Кад је на исти начин покушао, да превари, и г. Светозара Стојадиновића, оvd. трг. — насео је. Г. Стојадиновић, који је раније био много варан писмима и цедуљицама, познатих варалица: Светислава Цветковића и Влајка Атанацковића, био је овога пута обазрив и није одмах исплатио Николи 200 дин., колико је тражио на основу писма свога ујака, већ је прво телеграфским путем тражио одобрење. Одмах је од овога добио телеграфски одговор, али не да Николи изда тражени новац, већ да га преда полицији. То је било новембра м-ца пр. год.

Никола је своје кривице, које је извиђао кварт варошки, разуме се, признао.

Марта месеца тек. год. спроведен је суду на осуду, који је нашао, да постоји дело фалсификата, казнимо по §. 147. казненог зак. и с обзиром на његово малолетство пресудом својом од 29. априла тек. год. № 9592. осудио га је на две године робије. Пресуду су оснажили и виши судови.

Никола је родом из Параћина, тамо има честиту фамилију; нема му више од 20 год., средњег је раста, црномањаст, у лицу пун, добро развијен.

Ако осуда на њега не буде имала никаква утицаја; ако из завода изиђе гори, но што је био кад је у њ ушао, — ми ћемо тада имати прилике, да Алексу Костића опишемо у другом издању. Свакако треба на њ обратити пажњу, јер којим је путем Никола пошао, мучно да неће ићи даље. Гледајмо да буде што мање жртава.

Јован Грујић—Лазиф—Лазов. Поводом слике, коју смо изнели у 34. броју нашег листа, у рубрици под насловом „Ко

је ово“ од г. Предрага Обркнежевића, писара среза студеничког добили смо овај извештај:

„Јована Грујића Лазифа чија је слика и опис изашао у 34. броју „Полиц. Гласника“ а на страни 261, начелник среза качерског, округа рудничког пресудом својом од 6. априла тек. год. казнио је, као сумњиво лице, са три дана затвора и прогонством у Турску. При Јовану онда је нађен само турски пасош и ништа више. Акта о овој његовој осуди налазе се и сада у архиви начелника среза качерског. Из њих се може видети, да је Јован само за два дана, колико је као келнер био у Г. Милановцу, покрао свога газду.

Како мени изгледа, Јован ће пре бити какав шпијун него злочинац, а то с тога, што је за кратко време пропутовао готово целу Србију, а нарочито крајеве: руднички, подрински и тимочки.“

Много је важнији извештај, који је начелник среза качерског актом својим од 13. тек. мца № 6292 доставио Управи града Београда. Исти се састоји из саслушања Арсенија Филиповића, служитеља пореског одељења поменутог среза, које гласи:

— „Године 1896. био сам потајник за хватање хајдука Бркића и осталих у окрузима ваљевском и подунавском. Јован

Лазов, чија је слика изишла у 34. броју „Полиц. Гласника“ био је тада жандарм — редов у ваљевском жандармер. одреду. Он је у Ваљеву извршио једну опасну крађу, због чега је био стављен под истрагу и у притвор од стране начелства округа ваљевског. Једне ноћи Јован у апсани извали фуруну и побегне. Да би му бегство, што пре и сигурније било, он одмах иза Ваљева пресече телеграф. жице на линији Ваљев-Шабац, за тим сачека поштанска кола и на истима се одвезе за Шабац. По наређењу ондашњег окружног начелника г. Боже Мутавџића, ја сам за Јованом ишао у потеру

до Уба, али га нисам могао стићи. Јована врло добро познајем а тако исто познаје га и г. Петар Јевтић, жандармериски капетан, који је 1896 год. био командир ваљев. жандарм. одреда. Мислим, да се у архиви начелства окр. ваљевског и сада налазе акта ислеђења кривице његове.“

Уредништво од своје стране има да дода овим извешћима то: да је Јован спроведен команданту I. батаљона ст. кадра, код кога се сада под истрагом налази као војнички бегунац.

Како је он могао ступити у војску, после овога, што је о њему испричао служитељ Филиповић, треба да нам објасни садањи његов командант, коме скрећемо озбиљну пажњу на ово извешће о Јовану.

И за друге Јованове кривице, које су откривене потерницом у нашем листу, јамачно ће Јован одговарати пред судом, о чему ћемо у своје време известити читаоце.

ПОТ Е Р А.

Миле Жигић, слуга код Глише Вукосављевића, трг. из Шапца извршио је опасну крађу и однео у готову новцу 400 дин., једну пушку двоцевку, која је са десне стране на цеви прела и једне чизме половне, које су му на ногама. Миле има 27 год., стаса је средњег, косе риђе, образа пуних, чела широка, обрва плавих, очију зелених. У оделу је немачком, са цицаном шареном кошуљом. Наређује се живо тражење. Пронађеног спровести начелству окр. подринског, с позивом на депешу Бр. 13244. или Управи града Београда на Бр. 18922.

Начелник, среза смедеревског денешом од 11. ов. м-ца Бр. 11950 доставио је следеће: „Из свеске сточних пасоша

општине коларске, непознати лопов отсекао је и украо на дан 8. ов. м-ца три пасоша серија 534 Бр. 2045, 2046 и 2047. Наређује се потера за лоповом. Нарочиту пажњу ваља обратити на горње бројеве код сточних пасоша. Пронађеног лопова спровести стражарно среском начелнику у Смедерево с позивом на горњи број његов, или Управи града Београда на Бр. 18563.

Милоје Миладиновић—Бекић, осуђеник пожаревачког казног завода, побегао је са осуде 16 тек м-ца. Он има 24 год., родом је из села Мијатовца, среза беличког, округа моравског, високог је стаса, смеђе косе, плавих очију, округлих образа. За одбеглим Милојем наређује се најживље тражење. Пронађеног треба стражарно спровести управи пожаревачког казног завода с позивом на Бр. 876. или Управи града Београда на Бр. 19087.

Мирко Стевановић—Тиквић, лопов и коцкар, извршио је овде опасну крађу и утекао некуда. Мирко је описат у 27. броју „Полицијског Гласника“ од ове године. Молим, да се нареди живо тражење и пронађени мени стражарно спроведе.“

Тако је гласио телеграм начелника среза јасеничког округа поднавског од 13. овог месеца.

У цели бржег проналаска овог лопова, ми на овоме месту понова доносимо слику његову.

Мирко је вешт лопов и варалица; треба прочитати његов опис на стр. 268. у 27. броју од ове године, из кога ће се видети његове „чине“ у измишљању, како ће до новаца доћи.

Пронађеног треба под јаком стражом спровести дотичном среском начелнику с позивом на горњу депешу његову, или Управи града Београда на Бр. 18691.

Вучку Андрићу, берберину из Чачка, ноћу између 29 и 30. пр. м-ца, отворен је дућан удешеним кључем, и из истог однето му: два бријача, једне маказе, три пешкира, једна машина за шишање са прибором, једна тамбура, једна бошча, — све у вредности 60 дин. Мисли се, да је ову крађу извршио **Петар Марковић—Крста Милошевић**, калфа берберски из Ниша, који се издаје за келнера, и кога тражи начелство окр. ужичког депешом Бр. 9433. Наређује се живо тражење за лоповом и покрађом. Пронађеног лопова треба спровести стражарно начелству округа рудничког с позивом на Бр. 9185 или Управи гр. Београда на Бр. 18967.

Из свеске сточних пасоша општине јаворске одсечен је и украден један сточни пасош серија 29. Бр. 14153. Наређује се тражење лопова, кога са покрађом треба стражарно спровести начелнику среза моравичког, округа ужичког, с позивом на његову депешу под Бр. 10062, или Управи града Београда на Бр. 18768.

Мијаилу Јанковићу, каф. из Београда, ноћу између 15. и 16. ов. месеца, непознати лопови украли су из бараке на постаји у Раковици 28 ком. чаршава црвених и белих асталских. Сумња се да су ову крађу извршили, Мијаило Тасић звани „Канча“ и Светозар Кишмаш келнери из Београда. Наређује се тражење за покрађом и лоповима. Пронађене спровести начелнику ср. врачарског с позивом на Бр. 10143, или Управи града Београда на Бр. 19276.

Дејан Митић, из Црвеног Града у Турској пре месец и по дана дошао је у кућу Спасе Ристића из истог места на овога покрао и одвео му жену Божану оставив у кући троје деце без ичијег надзора. По изјави оштећенога, Дејан је са Божаном и покрађом отишао у Параћин или Ђуприју, или у ту околину, али није искључена могућност да је и у ком

другом месту у Србији. Дејан има 25 година, раста омаленог, развијен, у лицу црвене косе, обрва смеђих. На себи има чакшире беле без шава, памуклију са рукавима, на глави фес без кићанке, на ногама ципеле или старо-србијанске опанке и турске шарене чарапе. Поред тога има још црне вунене ст. србијанске чакшире. Божана је танка, очију црних, косе црвене, у лицу пуна. На себи има белу гуњу дугачку тамошње старо-србијанске ношње, једну сукњу шарену на пруге и јелек бео вунен, на грудима шарен. Начелство округа врањског депешом № 10055 моли све полицијске власти за проналазак ових бегунаца—лопова. Пронађени могу се спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 19321.

Коста Димитријевић, родом из Крагујевца, који је био под истрагом и у притвору код начелства округа крагујевачког због једне опасне и једне прости крађе, — 8. тек. м-ца побегао је из притвора. Он има 17 год. средњег је раста, плав у опште.

Наређује се тражење за одбеглим Костом. Пронађеног треба стражарно спровести Управи града Београда с позивом на Бр. 18823, или начелству окр. крагујевачког с позивом на Бр. 13753.

Т Р А Ж И С Е.

Даринка, кћи Милутина Матића, из Тополе, нестала је 22. пр. месеца. Сумња се да је није когод одвео. Даринка има 16 год., обучена је била у сељачком оделу, лепа, стаса средњег, косе смеђе, лица округлог, пуног, очију плавих. Собом је однела неке женске ствари. Начелник среза јасеничког (окр. крагујевачког) депешом бр. 10663, моли све полицијске власти да Даринку у своме кругу потраже и њему упуте. Ако се ова пронађе у Београду онда Управи гр. Београда с позивом на Бр. 18286.

Миленко, син Николе Вучковића, теж. из Вошановца, побегао је од куће 2. тек. м-ца незнано где. Миленко има 13 год., средњег је раста, црне косе, плавих очију. Од одела има на себи кошуљу, гаће и гуњче; на ногама опанке, на глави сламни шешир. Тражи се. Пронађеног спровести начелнику среза млавског с позивом на његову депешу Бр. 13911. или Управи града Београда на Бр. 18852.

Ворисав Тамбурић, брат оглашенога хајдука Драгомира Тамбурића из Златара, отумарао је негде од своје куће још пре 4 месеца. Ворисав има 19 год. стаса је средњег, црномањаст. Од одела имао је на себи: гуњ и панталоне од пиротског шајка, шајкачу и обувен у опанцима. Начелство округа крушевачког, актом № 9074, моли све власти да се Ворисав пронађе и њему упуте. Може се спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 19283.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

У данашњем броју доносимо зграду канцеларија Управе града Београда. У идућим бројевима доносићемо и зграде других полицијских надлештава у Србији, ако нам дотичне старешине буду послале фотографију.

И уз данашњу потерницу побеглог осуђеника пожаревачког казног завода не можемо донети слику, а из истог разлога као што смо и раније приликом бегања осуђеника из тога завода јавили, — дакле зато што управа завода није дозволила сликање свију осуђеника и ако је за то имала наредбу господина министра правде.

Стални сарадник нашега листа г. **Душан Алимпић**, писар крив. одељења Управе града Београда, указом од 18. ов. м., унапређен је за писара I. кл. Честитамо му.

Како је последњим указима више начелника и писара среских премештено у друге срезове, то их молимо, кад од дужности буду разрешени и поћу на нова опредељења, да нам јаве, како би им могли променити адресе, да им се бројеви не губе. У исто време, све оне вредне наше поверенике међу њима, молимо, да у она места где оду заузму се око прикупљања претплате и ширења нашега листа.